UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

SYNTA||XIS LINGVAE GRAECAE,|| IOANNE VARENNIO || Mechliniensi Au/||tore.|| PRAETEREA ANNO-||tatiunculae paucae ad praecepta Synta=||xis Varennianae, per IOACHI-||MVM CAMERA-||RIVM.|| ... ||

Varennius, Joannes

Basileae, 1536

VD16 V 385

De Constrvctione Modorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-69674

Visual Library

coniecit. οὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖνται, pro παρείκασι, quos in arces admiſerunt. συνέσταται ἴσους, pro συνίστασι. ἀνίεσθαι, pro ἀνιέναι. παρεσπᾶτο, pro παρέσπα, auellebat.

Verbis neutris, quamuis abſolutis, utuntur pro paſſiuis, eandemq́ cum illis conſtructionem eis tribuunt, ἀποθνῄσκειν ὑπὸ τῶν δικαστῶν, τελευτήσας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου τῇ τοιαύτῃ συμφορᾷ.

Media habent cōſtructionem actiuorum & paſſiuorum, quia tam actiue, q̃ paſſiue ſignificāt. βιάζομαι τὸν φίλον, uiolo amicum: & βιάζομαι ὑπὸ τοῦ φίλου, uiolor ab amico. ἄγομαί σε, duco te: ἄγομαι ὑπὸ σοῦ, ducor abs te.

DE CONSTRVCTIONE
Modorum.

INdicatiuo utuntur nōnunquam loco optatiui. Greg. ἄδηλον ἦν, εἰ προσήσεται, incertum erat, ſi admiſſurus erat. προσήσεται dixit, pro προσήσοιτο.

Per indicatiuum etiam multa dicunt, quæ Latini efferūt per coniunctiuum. οὐ τι ἐποίησα οὐδὲν, ἐφ' ᾧ ᾐσχύνθη, neq feci quicquam,

quam, ob quod erubuerit, uel erubeſcere debuerit. χριστιανῶν οὐδείς ἐστιν, ὅστις μὴ ἐβαπτίσθη, nullus eſt Chriſtianus, qui non ſit baptizatus. Quod etiam per optatiuum dici poteſt, addito ἂν, δυνητικῶς, hoc modo, χριστιανῶν οὐδείς ἐστιν, ὅστις μὴ βαπτισθείη ἄν.

Plerunq; etiam uerbum optatiuū conſtructum cū particula potentiali ἂν, habet ſenſum futuri, ὅτι ἂν ποιήσειε, quod facere poſſit, uel poterit. Sine ἂν uero, quandoq; capitur pro præterito, ἃ δέοι, quæ opportuna erant.

Quādoq; uero proprie, hoc eſt, optatiue, & ei uel additur εἴθε, uel ſubaudit. εἴθε γράψειεν, utinam ſcriberet. μὴ σύγε τοιούτου κριτοῦ τύχοις, abſit ut in huiuſmodi iudicem incidas.

Optatiuus præterea ſæpe ponitur pro indicatiuo. Plat. in Prota. ἔλεγες γὰρ, ὅτι ὁ Ζεὺς τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν αἰδῶ πέμψειε τοῖς ἀνθρώποις. πέμψειε dixit, pro ἔπεμψε.

Hoc fit plerunq;, ubi optatiuus conſtruitur poſt ὅτι, & ὅσπερ, & ὅς, & ὅσοι, &

ὅτε,

ὅτι, & ὡς. ut, ὃς τοὺς ἄνδρας κατακρημνήσειε, id eſt, κατεκεκρημνίκει, qui præcipitauerat. Id autem adeo ualet apud Græcos, ut etiam futuro optatiuo utãtur de præterito loquentes. Xenophon, οἱ δ᾽ ἀπεκρείναντο, ὅτι καὶ ἄμεινον ἔσοιτο, εἰ πορεύοιντο καταλήψοιντο, id eſt, cõprehenſuri eſſent.

Accipitur etiam Atticis pro cõiunctiuo, ut ἐὰν ἔλθοις, pro ἐὰν ἔλθῃς.

Modus coniunctiuus ſæpe accõmodatur futuro, etiam in uoce pręſenti, ὁπόσα βούλῃ, quæcunque uolueris. οὓς ἂν ἐθέλῃς, quoſcunque uolueris. ὅσῳ ἂν πλεονάκις εἰσίῃς εἰς ἐμὲ, id eſt, ingreſſus fueris, uel adieris.

In uerbis coniunctiuis ſæpe ſubauditur ἵνα, uel aliud quippiam ſimile. Chryſoſt. concione ſecunda de fato: ἑτέρως λυμήνηται τὸ πείθειν ἐπιχειρεῖν, ut alio pacto noceat, perſuadere conatur.

Coniunctiuis cõſtruuntur interrogatiua dubitatiue accepta, πότερον σιωπῶ; an ſileam? τί λέγω; quid dicam?

Et in uniuerſum, omnis interrogatio admittit

admittit uerbum coniunctiuum, βούλει εἴπω; uis dicam?

Coniunctiuo præteriti perfecti uocis actiuæ raro utuntur Græci, & loco eius plerunque ponunt participium, ut latius patebit.

Infinitiuus conſtruitur Græcis dupliciter. Primum τελικῶς, quando ſcilicet infinitiuus poteſt reſolui per ἵνα, id eſt, ut, quia finem denotat. διδάσκω σε διαλέγεσθαι, doceo te diſputare, id eſt, ut diſputes. δέομαί σου βοηθῆσαι, precor te iuuare, id eſt, ut iuues. δίδωμί σοι ἀργύριον, πρίασθαι ὧν ἂν δέῃ, do tibi pecuniam, emere quibus indiges; id eſt, ut emas ea quorum indiges. κοινωνῶ σοι ἀγαθῶν μὴ φθονερὸς εἶναι δοκεῖν, cõmunico tibi bona, ne inuidus eſſe uidear. Sic Matth. 7. διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος, uidebis eĳcere feſtucam, hoc eſt, uidebis ut eĳcias feſtucam. Latinis uero uidet eĳcere, qui uidet eĳcientem. Quandoque tamen maioris declarationis cauſa addendum ὡς uel ὥστε, uel articulus genitiuus τοῦ, ἐλλειπτικῶς,

πτικῶς, deficiente ἕνεκα, uel præpoſitio una cum articulo, prout uſus exegerit. παρακαλῶ σε ὥστε τυχεῖν, uel παρακαλῶ σε τοῦ τυχεῖν, uel παρακαλῶ σε ἐφ' ᾧ τυχεῖν τιμῆς καὶ δόξης, hortor te, ut aſſequaris honorem & gloriam.

Secundo conſtruuntur εἰδικῶς, quando ſcilicet poteſt infinitiuus reſolui per ὅτι, quod. λέγω Σωκράτην γεγονέναι σοφόν, dico Socratem fuiſſe ſapientē, hoc eſt, dico quod Socrates fuerit ſapiēs. Hoc ſecundo modo cōſtruuntur infinitiuis uerba προαιρετικὰ, hoc eſt, electionis & uoluntatis expreſſiua, ut ſunt θέλω, βούλομαι, προαιροῦμαι. Et uerba ἐφετικὰ, hoc eſt, deſideratiua, ut ſunt ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ, ἱμείρομαι, ὀρέγομαι, γλίχομαι, ἔλδομαι.

Inter quæ hoc intereſt, quod hæc quidem iungantur infinitiuo mediante articulo genitiuo τοῦ. ἐφίεμαι τοῦ ἀναγινώσκειν, ἐπιθυμῶ τοῦ ἰατρεύειν. Illa uero ſine articulo, θέλω γράφειν, βούλομαι λέγειν.

Cæterum προαιρετικὰ uerba, & ἐφετικὰ conſtruuntur infinitiuis præſentibus

&

& præteritis. προαιροῦμαι φιλοσοφεῖν, βούλομαι ἐλθεῖν, βούλομαι ἐλθεῖν, θέλω, ἐπιθυμῶ, κελεύω, ἀξιῶ, ὁρμῶ, & ſimilia.

Quæ uero ſignificāt pollicitationem, aut expectationem, conſtruuntur cū futuro, ἐπαγγέλλομαι ποιήσειν, ἐλπίζω γενήσεσθαι, προσδοκῶ ἔσεσθαι. In quibus cum ἂν particula potentialis additur, præteritū infinitiuum futuri locum obtinet, ut infra dicetur, ubi de huius particulæ conſtructione loquemur. ἐλπίζω σφόδρα αὖ σε ἐργάτην ἀγαθὸν γενέσθαι, id eſt, γενήσεσθαι.

Verum προσδοκῶ & ἐλπίζω, ubi quidem ſecundum ſe manent, conſtruunt̄ cum futuro, ut dictum eſt, & cum præſenti. προσδοκῶ ἐλεύσεσθαι uel ἔρχεσθαι, ἐλπίζω ἐλεύσεσθαι uel ἔρχεσθαι. Vbi uero reſoluunt̄, cōſtruunt̄ cū futuro & præterito. προσδοκίαν ἔχουσι σωθήσεσθαι, uel σωθῆναι. ἐλπὶς ὅσην αὐτοῦ οὕτω φοβηθῆναι, uel φοβηθήσεσθαι. ἐλπὶς τὴν βελτίους γενέσθαι, uel γενήσεσθαι.

Εὔχομαι, δέομαι, ζητῶ, conſtruuntur cū præteritis. δέομαι συγκαταγαγεῖν ὑμᾶς, ζητῶ κατελθεῖν.

Imperſonalia conſtruuntur infinitiuis præſentibus, uel præteritis, ſed nunquam futuris, etiam ſi de futuro fiat ſermo. ut δεῖ φάναι, oportet dicere. χρὴ λαβεῖν, oportet accipere. ἐνδέχεται εἶναι, licet eſſe. φιλεῖ γίνεσθαι, ſolet fieri.

Verbum μέλλω conſtruitur etiam infinitiuis præſentib. & futuris. μέλλω δρᾶν, uel μέλλω δράσειν, ſum facturus. Interdum etiam cum aoriſto, μέλλω γενέσθαι, ero. Sed cum perfecto nunquam.

φημὶ, ὀμνύω, ὅρκω, cū de præterito ſit ſermo, cum præterito conſtruuntur, ὀμνύω δεδωκέναι, iuro dediſſe. Cum uero de futuro ſit ſermo, conſtruuntur cum futuro, ὀμνύω δώσειν, iuro me daturum.

Et in reliquis ſimiliter, quorum ſignificatio nec in præteritum, nec in futurum per ſe ſpectat, tam præteritis quàm futuris uti licet. Futuris quidē, ubi res in futurum confertur, niſi ἂν potentialis addatur, ut infra patebit. ὑπεσχόμην χορηγήσειν, promiſi me daturum. ἔφη δώσειν ἀργύριον, dixit daturum ſe argentum. προ-

σποιούμενος

ποιούμενος πράξειν τι, ſimulans ſe aliquid
moliturum. Vbi uero res nõ refertur
in futurum, utendum erit præteritis aut
præſentibus. οὐκ ἐτόλμησε παρακαταβαλεῖν,
non auſus eſt ſponſionem facere. δεινὸς
ψεύσασθαι, καὶ εἰπεῖν, fallaciſſimus & fa-
cũdiſſimus. δεινὸς φαγεῖν, uoraciſſimus.
οἱ νόμοι παραγράψασθαι δεδώκασι, leges exci
pere permittunt. In quibus interdum
præſenti utuntur pro præterito. διδά-
σκειν αὐτὸς ἔφη, docuiſſe ſe dixit. ἔφη αὐτὸς
ἀκούειν, dixit ſe audiuiſſe.

Infinitiuus conſtruitur uerbis motus
ad locum. Matth. 5. οὐκ ἦλθον καταλῦσαι,
ἀλλὰ πληρῶσαι τὸν νόμον, non ueni ad ſol-
uendum, ſed ad implendum legem. Io.
14. πορεύομαι ἑτοιμάσαι ὑμῖν τόπον, uado
paratum uobis locum. Cui quãdoq;
additur præpoſitio πρὸς, cũ articulo neu
tro, ἔρχομαι πρὸς τὸ παρακαλεῖν, uado oratũ.

Conſtruitur etiam infinitiuus cum al
tero infinitiuo. ὁρῶ σε μελετᾶν, ἀναγινώ-
σκειν, uideo te meditari ut legas.

Nomina relatiua iunguntur infiniti-

 uis,

uis, οἷον εὐφρᾶναι, pro οἷον εὐφραίνειν, uel pro οἷον εὐφρανεῖν δύναιτ᾽ ἄν, quale poſſit afficere gaudio. οἱ θεοὶ εἰσὶν οἷοι μὴ μεταβάλλειν, dij ſunt qui non mutentur. τοιοῦτός ἐστιν, οἷος μὴ ἥδεσθαι, talis eſt, ut nõ delectetur. οἷος καθεύδειν, pronus ad dormiendum. οἷος ποιεῖν, potens ad faciendum. οὐδὲν οἷον προσθεῖναι, nihil uetat, ꝗ minus addamus. ὅσα κἀμὲ ὁρᾶν, quantũ ego cernere queam. Et nomina adiectiua, καλὸς ἰδεῖν, pulcher uiſu. ἀνδρεῖος μάχεσθαι, fortis ad pugnam. Luci. in luctu. βαθεῖα τε περάσαι τοῖς ποσὶ, καὶ διανήξασθαι πολλὴ, id eſt, profundior quàm ut pedibus trãſiri poſſit, & ſpatioſior q̃ ut tranari queat. Sic Vergilius:

Cur non Mopſe boni, quoniam cõuenimus ambo,
Tu calamos inflare leues, ego dicere uerſus.

pro, boni ad calamos inflãdos, & ad dicendos uerſus.

Quando infinitiuus & uerbum præcedens pertinent ad diuerſas perſonas, opus eſt accuſatiuo ante infinitiuum. λέγω σε εἰδέναι ταῦτα, dico te ſcire hæc.

Sin

Sin autem pertineant ad eandem perſonam, nõ eſt opus accuſatiuo. ἔφη ποιήσειν, dixit facturũ, nempe ſe. Sic Teren. Pollicitus ſum ſuſcepturum.

Infinitiuus non tam accuſatiuum habet ante ſe, quàm nominatiuum. φησὶν αὐτὸς αἴτιος γεγενῆσθαι, dicit ſe autorẽ fuiſſe. οὕτως ἀπέχων τῆς ἀλαζονείας, ὥστε πάντα εἰδὼς μηδὲν εἰδέναι οἴεσθαι, tam alienus eſt ab arrogantia, ut cum omnia norit, tamen ſe nihil ſcire putet. Id autẽ fit, ſi caſus uerbi finiti præcedens trahat ad ſe caſum infinitiui.

Hoc pacto etiam trahitur ante infinitiuũ, genitiuus à genitiuo, datiuus à datiuo, δέομαί σου τοῦ φίλου, ὡς εἰς βοήθειαν προθυμοτάτου γενέσθαι. ἱκετεύω σοι τῷ φίλῳ μοῦ, ὡς εἰς βοήθειαν προθυμοτάτῳ γενέσθαι.

Hinc etiam fit, quod infinitiui εἶναι & γίνεσθαι, admittant poſt ſe quoſuis caſus. Nominatiuum, οὐδὲ τοῖς βασιλεῦσι ἀξιοῦσι εἶναι φίλοι, neq; dignũ cenſent regibus eſſe amici. Genitiuum, σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώπων, eſſe è numero ſapientiſſimorum.

rum. Datiuum. ᾧ πρῶτον μὲν ὑπάρχει εἶναι ἰατρῷ, ἔπειτα ἀγαθῷ ἰατρῷ, cui primũ contigit eſſe medico, deinde bono medico.

Accuſatiuum. λέγω σε καλὸν εἶναι φίλον, dico te bonum eſſe amicum.

Plerũq; etiam poſtponunt infinitiuo eum accuſatiuum, qui tamen à parte anteriori regitur. χρὴ μὴ παραμελῆσαι τῆς εὐσεβείας ἐνθυμουμένους, ὅπως ἂν διατελεῖεν, oportet eos non negligere pietatem, qui animo reuoluunt quomodo perficiant.

His orationibus, ἐν καλῷ, id eſt, honeſtum, commodum: ἐν καλλίστῳ, honeſtiſſimum, commodiſſimum: recte additur infinitiuus, mediante articulo genitiuo τοῦ. ἐν καλῷ τοῦ ποιεῖν, cõmode ad faciendũ. ἐν καλλίστῳ τοῦ ποιεῖν, cõmodiſſime ad faciendum. ἐν καλλίστῳ τοῦ ποιεῖν, commodiſſime ad faciendum. Cæterũ quomodo infinitiuus conſtruatur articulis, infra dicetur.

Vtunt̃ & figurate infinitiuo. ὡς ἰδεῖν τὸν ἄνθρωπον, pro ὡς εἶδεν ὁ ἄνθρωπος. ὡς ἀκοῦσαι τοὺς παρόντας, pro ὡς ἤκουσαν οἱ παρόντες.

τὸν. ἐπειδὴ ἀκοῦσαι τοῦτον, pro ἐπειδὴ ἤκουσεν οὗτος. ἐπειδὴ δὲ γενέσθαι, pro ἐπειδὴ δὲ ἐγένετο. In quibus ἐπειδὴ tantum ualet, quãtũ μετὰ τό. ut ſit ſenſus, μετὰ τὸ γενέσθαι.

Ponitur etiam infinitiuus nõnunquã loco participiorum imperſonaliũ. ἐμοὶ δοκεῖν, pro ἐμοὶ δοκοῦν, cum mihi uiſum eſſet. δεῖν pro δέον, cum oporteret. Sic etiã in ſimili uoce, πλεῖν, pro πλέον, plus.

Quod Latini dicũt, ut uno uerbo abſoluam, id Græci plerunque efferunt per infinitiuum expreſſum, uel ſubauditũ, his modis. συνελόντι δὲ εἰπεῖν, ἐνὶ λόγῳ δὲ εἰπεῖν, ἐνὶ λόγῳ, συνελόντι δὲ φάναι, συνελόντα δὲ φάναι, συνελόντι δὲ, καθόλου μὲν οὖν εἰπεῖν. quod etiã fit per optatiuum ſic, συνελὼν δὲ φαίην ἄν.

Hactenus de Infinitiui conſtructione.

APPENDIX PRIMA.

Verba in oratione ſæpe omittuntur ornatus gratia. ὡς λόγος, ut fama eſt.

Sic, ἀπόδειξις δὲ, σημεῖον ἐστὶ, τεκμήριον ἐστὶ, inſeruntur orationibus in modum parentheſeos, pro, cuius rei demonſtratio